

NIEUWSBRIEF

TURFSTROOISELS

DECEMBER 2010

Bij deze de tweede uitgave van de Turfstrooisels. We hebben nog steeds geen nieuwe redactiecommissie gevonden om de Benthuizer Turfjes een goede inhoud te geven. Wilt u ons helpen, dan kunt u zich opgeven bij het bestuur.

Van het bestuur

Open Monumentendag 2010

In Het Molenhuis is op zaterdag 11 september onder grote belangstelling de expositie 'Van Vélocipède tot E-bike' geopend door Bob Vis, een kleinzoon van Jaap Vis, oud-fietsenmaker en verzamelaar van alles wat historie zou worden.

Het topstuk van de expositie is de fiets uit 1870, nu eigendom van de kleinzoons Vis. Een van de hoogtepunten van de opening was de aankomst van Dhr. Piet Voorwinden. Hij was gekleed in de jaren vijftig stijl en kwam aanrijden met leren jas en helm op een NSU bromfiets, bouwjaar 1952.

Het Molenhuis werd die dag bezocht door 450 bezoekers. De expositie is 18 december voor het laatst te bezichtigen van 13.30 tot 17.00 uur in Het Molenhuis, Dorpsstraat 139 te Benthuizen.

Website

Bezoek eens onze website www.historischekringbenthuizen.nl op het internet. Hij is nog lang niet compleet maar er wordt hard gewerkt om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van onze vereniging en Het Molenhuis.

Nieuwe leden

Er hebben zich drie nieuwe leden aangemeld:

Dhr. G. Merbis uit Hazerswoude

Dhr. J. van de Salm uit Benthuizen

Dhr. S. de Ruiters uit Lekkerkerk

Agenda

Noteer alvast de volgende data in uw agenda:

18 december Kerstinloop in Het Molenhuis

14 januari Nieuwjaarsreceptie met powerpointpresentatie
'1969 Crisis in Benthuizen'

18 maart Jaarvergadering en lezing

Benthuizen 1804...

Hieronder volgt een interessant artikel over de plaatselijke herberg van Benthuizen in 1804. Dit artikel is overgenomen uit de 'Nieuwe Leidse Courant' van 29 november 1969.

Belediging van Voorwinden en van van Noordt

Meer dan eens raakte Benthuizen in het verleden in opspraak. Reizigers die het rustige dorpje aandeden maakten soms op onaangename wijze kennis met de bevolking. Dat was zeker met de Goudse advocaat J.A. van der Werff het geval. Op 10 november 1804 klopte van der Werff aan bij de plaatselijke herberg, die tevens het rechthuis was. Hij vroeg aan kastelein Cornelis Boerman of deze hem misschien aan een paard en wagen kon helpen om hem naar Moerkapelle te vervoeren.

Boerman kon dat niet. Zijn sjees en paard waren in Leiden. Hij raadde de advocaat daarom aan de nacht in de herberg door te brengen. Ook al omdat het zo'n slecht weer was. Terwijl de regen tegen de ruiten kletterde, zette van der Werff zich in de gelagkamer aan de tafel. Boerman lichtelijk aangeschoten, begon met de gast een gesprek: wie was hij? Waar kwam hij vandaan? Wat ging hij doen? De Gouwenaar vertelde dat hij namens een cliënt bezig was om aan staande schulden in te vorderen. De half dronken waard schoot meteen direct uit zijn slof en zei: "Als dat mij aanging, zou ik dat wel schulden, die zolang gestaan hebben te betalen!" En hij spoelde zijn erge met enkele flinke teugen weg.

Van der Werff begreep, dat er met de inmiddels dronken man geen verstandig woord meer te wisselen was. Hij ging naar zijn kamer.

Vóór dat hij ging slapen gaf hij aan de dochter des huizes, Elisabeth Boerman, een tas met papieren in bewaring. Van slapen kwam echter weinig. Boerman ging in het huis als een wildeman te keer. Razend en tierend liep hij door de kamers.

De volgende morgen vroeg de advocaat om zijn tas, betaalde de rekening en verliet snel de weinig frisse herberg. In Moerkapelle bemerkte hij dat enige documenten uit de tas verdwenen waren. Het leek diefstal. Hij ging dus terug naar Benthuizen om zijn eigendommen op te halen. Daar werd hij ontvangen door Boerman, die alweer te diep in het glaasje gekeken had. Met de kastelein bleek niets te beginnen. Daarom beklagde van der Werff zich bij de schout. Weldra verschenen Jan Voorwinden en Hendrik van Noordt beiden schepenen van Benthuizen om een onderzoek in te stellen.

Tijdens het verhoor gedroeg Boerman zich onbeschoft, hij schold de schepenen uit voor alles maar lelijk was.

Voorwinden en van Noordt staakten daarom het verhoor van de dronkenlap.

Van der Werff kreeg echter zijn papieren niet terug. Zij waren weg en bleven weg. Wel werd hem verteld dat het bijzonder onvoorzichtig was geweest om de tas aan de familie Boerman toe te vertrouwen. Hun bedrijf stond immers als ongunstig bekend. Van der Werff vond dit uiteraard vreemd, want de herberg was tevens gerechthuis.

Hij dacht daarom in een bonafide zaak aangeland te zijn. Tenslotte moest de advocaat onverrichte zake vertrekken.

Maar met Cornelis Boerman was men nog niet klaar. Op 14 december 1804 werd hij door de vierschaar gevonnist: Hij diende openlijk vergiffenis te vragen voor het beledigen van de schepenen. Bovendien kreeg hij een boete van 25 gulden opgelegd.

Een andere overtreding van de wet gebeurde op 25 augustus 1804. Weer was overmatig drank gebruik de aanleiding. In de herberg zaten een zekere Thomas, de knecht van Isaac van der Knijff, een boer wonende aan de Hildam, en Koos de bediende van kleermaker Hendrik Nauwen. Toen Thomas even de gelagkamer verlaten had, was Koos op zijn stoel gaan zitten. Thomas kwam terug en bleek geen begrip te hebben voor het gezegde “Opgestaan plaatsje vergaan”.

De mannen begonnen ruzie te maken. En zoals het gaat bij een caféruzie, bemoeien zich er mee.

Arie Minnig, knecht van bakker van Noordt wierp zich met zijn dronken kop in de strijd. Zonder dat hij er iets mee te maken had krabde hij Thomas in het gezicht .Geroep, geschreeuw. De gerechtsdienaar Koole probeerde de gemoederen te sussen. Hij kreeg weldra assistentie van zijn collega Daniel. Dronken Arie had alle bezinning verloren. Zelfs schout Smeding moest er aan te pas komen om de weerspannige knecht te arresteren. Zijn straf bestond uit 8 dagen op water en brood in de toren van Benthuisen.

De geschiedenis van de Hildam

De Geschiedenis van De Hildam en Benthorn periode 1300 – 1700 na Christus door twee amateur archeologen.

Hildam is een dam tussen Zoetermeer en Benthuisen in de Nederlandse provincie Zuid-Holland.

De dam was een maatregel bedoeld om destijds een sluiproute *te blokkeren*. *Op alle officiële vaarroutes tussen Amsterdam en Rotterdam* werd tol door de steden Gouda en Dordrecht geheven. Rotterdam en Amsterdam maakten een sluiproute om de tol te ontwijken. Voor deze sluiproute werd de Hildam aangelegd. In 1490 werd de dam uitgebreid met een verlaat. Maar in 1492 werd de dam door de stad Gouda, met 400 man, gesloopt. In 1504 werd de dam weer gedeeltelijk opgebouwd. In de 18e eeuw begon de dam te vervallen. Vandaag de dag is van de dam alleen nog een kleine verhoging zichtbaar (bron: www.wikipedia.nl). Tussen De Hildam en het dorp Benthuisen heeft gedurende eeuwen een klein buurtschap bestaan, genaamd Benthorn. Het bordje (Benthorn) vanaf de huidige Hoogenveenseweg luistert nog naar de naam. Op dit moment staat er nog een boerderij, een bungalow en een boomkwekerij, daar waar nu de HSL doorheen raast.

Van Turfhandel naar Trekvaartdienst tot Agrarische bestemming

Inleiding

Medio 2009 sprak ik, Bart de Kreij, met mijn collega, de bode van de gemeente Rijnwoude, Cees 't Jong. Ik vertelde over mijn hobby, het letterlijk graven naar historie (met schep en technische apparatuur). Zo vertelde ik ook dat wij, mijn vader en ik, in het zojuist gereed gekomen Bentwoud aan het (onder)zoeken zijn geweest. Uit vondsten en bijvondsten (gespen, knopen, munten, vislood, musketkogels, pijpenkoppen, aardewerk/keramiekscherven etc.) bleek dat er in het gebied tussen thans Benthuizen en Kruisweg bemensing was geweest in ieder geval vanaf medio 1400.

Cees vertelde over Benthuizen en Benthorn/Hildam etc. Cees woont in Benthuizen en wees mij op de historische vereniging van Benthuizen. Na een goed half uur enthousiast over de hobby te hebben gepraat, mijn gegevens achtergelaten bij Cees, moest ik de burgers van Rijnwoude en omstreken gaan dienen in mijn rol als medewerker sociale zaken. Enige maanden later werd ik gebeld door Marcus Pos en die vroeg ons onze kennis en bodemfeiten op papier te zetten voor dit artikel. Daarom het volgende.

Turfhandel

Het Hollandse platteland was vanaf ongeveer 1350 hard op weg in één groot zwembad te veranderen en de landbouw stortte in. Er moest turf gestookt worden in de koude dagen, vooral in de groeiende steden van Holland. In de vijftiende eeuw werd langzaam gestart met poldermolens, van diverse typen, waaronder ook zeer grote (voor interesses in historie molens verwijzen wij naar: www.molendatabase.org).

Deze turfhandel, een formeel niet-agrarische activiteit, is ook voor de locaties Benthorn en De Hildam van doorslaggevende

betekenis geweest, zoals dit eveneens in vele andere gebieden in Holland (bijvoorbeeld de tegenwoordige Zuidplaspolder).

In de Rijnlandse turfhandel kunnen in de middeleeuwen twee fasen worden onderscheiden, de regionale fase 1300-1450 en de internationale fase 1450-1600.

Aanvankelijk was de turfwinning in Rijnland geheel gericht op het eigen verbruik en dus niet of nauwelijks commercieel en zeker niet grootschalig.

De eerste fase van de turfhandel begon toen de steden enorm expandeerden na 1300 en de vraag naar energie geweldig toenam. In het midden van de vijftiende eeuw brak vervolgens een nieuwe fase aan voor de turfhandel, de exportfase. In Zeeland, waar in de vijftiende eeuw een bloeiende zoutindustrie zich ontwikkelde, ontstond een grote vraag naar Hollandse turf. De eigen turf was al vroeg op of niet meer beschikbaar door overstromingen en de turf in Vlaanderen en West-Brabant raakte ook uitgeput omdat de economische bloei van deze gewesten al eeuwen eerder op gang was gekomen dan in Holland.

Benthoorn was in 1414 over zijn top heen qua economische activiteit (met name Turfwinning) en mate van bewoning. Toen beleende de graaf Floris Florisz van Alkemade met het lastgeld over de turfwinning á 3 groten per last en met de gewone belasting over wat er nog restte aan landbouwgrond á 2 stuiver per morgen. Benthoorn werd daarna nog tot 1430 geëxploiteerd. Floris was de zoon van de bekende Floris van Alkemade die in 1408 bezig was met het beroemde molenexperiment bij Leiden, waar de graaf van Holland de hoogheemraden van Delfland en Rijnland op af stuurde. Heeft Van Alkemade junior na 1414 in Benthoorn een molen

neergezet om de waterstand te verlagen en de laatste resten turf eruit te kunnen graven. Iets dergelijks gebeurde mogelijk ook in de Hoge Venen. Dit stuk van 536 morgen was in 1477 al grotendeels vergraven toen Willem van Boshuijzen, nazaat van de grootste lokale grondeigenaar Floris van Boshuijzen en hoogheemraad van Rijnland, het hele gebied overnam. Pas in 1514 was het geheel uitgeveend.

Overige informatie Hildam/verlaat - tolheffing

Aan de noordoostzijde van de Binnenwegse polder ligt de Hildam. Hier buigt de Landscheiding, de Oostkade rakende, zich af naar het oosten naar de Rotte. De Hildam speelde een rol in de regionale scheepvaart. De officiële vaarweg via Leidschendam was vooral van belang voor Dordrecht, Gouda en Haarlem die tollен inden. Rotterdam zocht een andere weg, tesamen met de steden Delft, Leiden en Amsterdam. Zo kon men via de Rotte of diepe sloten in de uitgeveende landen bij de Hildam komen, waar kleine schuiten over de overtoom werden getrokken om vervolgens via de Hoogeveense Vaart in de Oude Rijn uit te komen. Rond 1490 werd in de Hildam een verlaat, ofwel sluis, aangelegd tot grote woede van Gouda die vermindering van tolinkomsten vreesde. In 1492 vernielden 400 man het verlaat en na een lang proces werd de Hildam in 1504 weer een kleine overtoom. Behalve de Landscheiding had ook daarin een knooppunt als de Hildam gedurende de 16de eeuw veel last van het slagturven. In 1582 bepaalde Delfland -dat zelf niet grensde aan de Hildam- dat Schieland en Rijnland erop toe moesten zien dat bij de Hildam, die ‘smal is ende bijna uytgedolven’ geen turf meer werd gestoken of gebaggerd. In 1588 vond een dagelijkse vaart plaats tussen Rotterdam en Amsterdam over de Hildam en midden in de Tachtigjarige Oorlog dreigde een lokale oorlog met Gouda. In 1613 werd dit opgelost door een Goudse tol te heffen op interlokaal verkeer. In hoeverre de Hildam belangrijk was voor het vervoer van turf is niet bekend; het was wel de enige vaarroute vanuit de Binnenwegse Polder naar het Noorden. In 1447 was een vaart gegraven in de polder voor het vervoer van veen; zeer waarschijnlijk liep deze naar het oosten tot het deel van de Landscheiding dat Hoefkade (nu Nieuwe Hoefweg) werd genoemd; daar lag het Zegwaartse Verlaat, van waaruit de schepen oostelijk richting Rotte en noordelijk naar de Hildam konden varen. Na 1700 verviel de waterverbinding van de Hildam naar het noorden door de droogmaking van de gebieden ten oosten van Benthuizen, maar niet nadat

Rotterdam, Leiden en Delft de verzekering van een eeuwigdurende vrije doorvaart te Leidschendam hadden gekregen.

Het volgende is overgenomen uit Waterstromen (een oude bron, achteraf niet meer door auteur op internet kunnen terugvinden):

“Het is waarschijnlijk dat de Rotte geen gegraven rivier is. Dat zij geen aflopende rivier is geweest, is zeker, omdat zij dan niet van het Noorden naar het Zuiden zou strekken, maar van de hoogte zou komen, die bij ons niet dan in het Oosten of Zuidoosten te vinden is, en dus van Oost naar West zou hebben moeten stromen, en ook omdat vroeger haar einde schijnt geweest te zijn bij het zuidelijkste Bleiswijkse meer of uiterlijk bij het zogenaamde Meeuwoord, even voorbij het noordelijkste Bleiswijkse meer, van waar zij met een tak naar de Bleiswijkse Overbuurtse molen liep, en noordwaarts op den naam droeg van het Nieuwe Diep en Oude Lee of Lede. Een weinig voorbij het tweede Bleiswijksche meer, waardoor de Rotte stroomt, vinden wij bij een paar watermolens het zogenaamde Katjes Verlaat. Hier is een sluis op het Kanaal naar Zevenhuizen. Tegenwoordig vaart dagelijks eene stoomboot voor passagiers en goederen van Zevenhuizen op Rotterdam vice versa, die hier door de sluis moet schutten om in en van de Rotte te komen. De streek bij deze watermolens heet het Meeuwoord, en de Rotte kreeg van hier den naam van het Nieuwe Diep, en iets hooger op van de Oude Lede. Zo naar het begin van de Rotte (Hollevoeterbrug tussen Kruisweg en Moerkapelle). Hier is dus nu het begin onzer rivier, doch dit is niet altijd zoo geweest. De Rotte moet nog verder doorgelopen en zich eindelijk in den Rijn tusschen Leiden en Katwijk ontlast hebben. Er is hier een boerenhoeve, de Koekebakkershoeve genaamd, en een oude man herinnerde zich nog dat hier vroeger in zijne jeugd een haventje was dat de Koekebakkershaven heette en waarvan hem toen nog

verteld werd dat de Rotte van hier zich verder uitgestrekt had naar den Rijn.

Men leest ook bij S. van Leeuwen in zijn 'Batavia Illustrata blz 196: Het is waarschijnlijk dat Rotterdam zijn naam heeft van de rivier de Rotte daar dezelve over heen gebouwd is, dewelke plag te loopen uit de Maas tot in den Rijn, en nu aan den Hildam," (dat is hier aan het eind onder Moerkapelle) »van achteren is afgedamd, en te Rotterdam van voren met verscheidene sluizen gekeerd wordt en nu dient tot uitwatering der binnenpolders.

Omtrent dezen Hildam verhaalt P. C. Hooft in zijn Nederlandsche History blz. 384 en 385: »Om het ontzet van Leiden te bevorderen had men te Delft, Rotterdam en elders, tweehondert platbodems veirdigh; yder derzelve met een oft twee metaale busse voor op, zes bussen ter zijde, voorts knodzen en halve spietsen, en van tien tot achteen roeyers. Dies werd het opderven der binnedijken door de vrijbuiters van der Gouwe, aan den Hildam tot zeeven plaatsen begonnen. Hier en tussen hadden d'oversten der vloote, neevens zekere gemaghtigden der ammiraliteyt, kennis van de verheffing des waters genoomen, en bevonden dat het, op anderhalven voet naa, aan de kruin der landscheiding (tusschen Rijnland en Schieland) stond. Waar oover zij, om dezelve door te steeken, tusschen den tienden en elfden van Herfstmaand de Rot uitvoeren met ettelijke Hollandsche hopluiden, omtrent dertigh galeyen, verscheide zoo lijftogtscheepen als andere, twee vendelen graavers, en allerley noodigh gereedschap. De soldaaten waren Fransoizen, onder La Garde Durant en Catteville."

Vondsten/onderzoek

Door met name veel vooronderzoek te doen als het doorlezen van open bronnen op het internet (zoals de teksten hierboven gevonden) krijgt men aanwijzingen van het verloren verleden.

Daarnaast is kaartonderzoek van groot belang. Juist de historische kaarten uit de 17e eeuw zijn cruciaal. Op dergelijke kaarten staat vaak ook (enige) bebouwing getekend. Daardoor mag je ervan uitgaan dat er op bepaalde plekken mensen gedurende een (lange) periode hebben geleefd. Dit was ook het geval inzake De Hildam en Benthoo (naast natuurlijk ook de nu nog bestaande dorpen als Benthuisen en Moerkapelle etc.). Zoals eerder aangegeven heeft er verving plaatsgevonden. Men kreeg natte voeten en trok langzamerhand weg. Thans kan men alleen nog maar akkerbouw waarnemen, naast een Bentwoud en een (mijns inziens) afgrijselijke HSL. Op een gegeven moment zijn wij bij het Bentwoud in de akkers waarnemingen gaan doen inzake (pot)scherven, pijpenkoppen, moppen etc. Dit zijn allemaal aanwijzingen dat er in het verleden menselijke activiteit is geweest dan wel bebouwing. Resten uit het verleden zijn door ons waargenomen. Daarom hebben wij eerst op openbare stukken (waar nu gewerkt wordt aan de aanleg van wegen) onze technische apparatuur uitgelaten, ook wel detector of piepstok genoemd. In deze apparatuur is een uiteenlopende ranche aanwezig van kwaliteit. Daar wij meer dan 15 jaar deze hobby uitvoeren hebben wij met de beste apparatuur fijngevoelig kunnen speuren naar metalen resten uit het verleden. Musketkogels, munten, hoefijzers, boekbeslag, lakenlood, bakenlood, spinlood, rekenpenningen, vliegtuigkogels (WOII), tapkraantjes, gespen, knopen, muntgewichten, passers, mesheften, lepels, vingerhoedjes etc. (materialen: lood, koper, groot ijzer, sprodische een zilver knoopje). Waardevolle vondsten of zeldzame vondsten zijn gemeld bij de daarvoor bestemde instantie ter registratie.

Afsluitend bieden wij nog een aantal bronnen aan inzake historie van De Hildam en Benthoo.

Bronnen

Petra J.E.M. van Dam, Vrije Universiteit, Paper gepresenteerd op Early Modern History Seminar van het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 7 juni 2004

J.L. Van der Gouw: De landscheidingen tussen Delfland, Rijnland en Schieland, m.n. p. 97-103

VIJF METER ONDER N.A.P. Water in Zoetermeer, Ton Vermeulen, uitgave Gemeente Zoetermeer en Historisch Genootschap Oud Soetermeer, 2000

Duizend jaar Gouda: een stadsgeschiedenis: P. H. A. M. Abels, Oudheidkundige Kring "Die Goude." Verzameling 109 e.v.

Rijken, G.; De Rottestroom, jaar onbekend.

Dirk Smits, uitgegeven te Rotterdam bij Ph. Losel e. a. in 1750 bij S. van Leeuwen in zijn 'Batavia Illustrata blz 196

Nederlandsche History blz. 384 en 385 P.C. Hooft

Jan Luiten van Zanden, 'The ecological constraints of an early modern economy. The case of Holland

1350-1800', *NEHA-Jaarboek voor economische, bedrijfs- en techniekgeschiedenis* 66 (2003), 85-102.

Brand, *Over macht*, p. 188-191; Sloof, *Bestuursregisters*, 438. In 1488 werd een vaart in Benthuisen gemaakt die aansloot bij de Hogeveensevaart, OAR 16, f. 37v.

Van Kan, *Sleutels*, p. 91.

http://home.kpn.nl/kees.niestadt/sporen/spoor_08.htm

Rooie pannenbuurt

(Tom Bakker, Wim Mets)

Door de sloop en bouw activiteiten in en rond de Molenstraat blikken we even terug aan wat vroeger in de volksmond de Rooie Pannenbuurt werd genoemd.

Na enig zoekwerk hebben we twee personen bereid gevonden om hun verhaal te vertellen over hun tijd die zij doorbrachten in de Molenstraat.

Tom Bakker nu woonachtig in Oss, heeft zijn verhaal op papier gezet. Piet Verweij vertelde zijn verhaal aan Wim Mets en Marcus Pos in Het Molenhuis.

Jeugdherinneringen van Tom Bakker aan Benthuisen

Tot mijn 17^e jaar heb ik in Benthuisen gewoond. Toch denk ik nog vaak terug aan de zorgeloze jeugd die ik in het dorp heb mogen doorbrengen. De eerste jaren woonde ons gezin in de Dorpsstraat, naast de winkel van van Waaij en de overige jaren in de Molenstraat. Op verzoek zet ik een paar van die herinneringen op papier.

Mijn eerste bewuste herinnering heb ik aan de intocht van Sinterklaas in het dorp, ik moet toen ongeveer drie jaar zijn geweest en mijn vader was op dat moment uitgezonden naar het voormalig Nederlands Indië. De man op dat grote witte paard in de Dorpsstraat maakte een enorme indruk op mij. Kort daarna mocht ik naar de kleuterschool, dat betekende dat ik alleen maar de straat hoefde over te steken. Mijn vader was inmiddels weer terug uit Indië en was geplaatst op een kazerne in Den Haag. Hij reed iedere dag met een echte Jeep op en neer

naar zijn werk. Op een vrije middag besloot ik samen met een vriendje hem alvast tegemoet te gaan om een stuk mee te kunnen rijden. We waren klaarblijkelijk vroeg van huis gegaan en liepen al bij de erwtenspellerij van van Eeden Petersman op de Zegwaartseweg toen mijn vader ons passeerde zonder ons te zien. Er zat dus niets anders op dan het hele stuk terug te lopen. We waren uiteraard veel te laat thuis en onze moeders die geen idee hadden waar we uithingen, waren dan ook behoorlijk ongerust.

Ik ben geboren op 7 april 1946 en je mocht pas naar de lagere school als je voor 1 april 6 jaar was geworden. Het hoofd van de lagere school in Benthuzen weigerde om voor mij een uitzondering te maken en het zag ernaar uit dat ik voor het derde jaar op de kleuterschool moest blijven. Mijn vader nam daar geen genoegen mee. Hij had inmiddels een betrekking bij een firma die handelde in schoolartikelen in

Den Haag en hij kreeg het bij een van zijn klanten in Boskoop voor elkaar dat ik een jaar eerder dan toegestaan op de lagere school mocht. We waren inmiddels verhuisd naar de Molenstraat en zo kon ik iedere dag met de bus van de Citosa heen en weer naar de lagere school in Boskoop. Ik kreeg van thuis een sigaretje mee voor de chauffeur met het verzoek of hij mij bij de goede halte in Boskoop uit wilde laten stappen. Met een pakje brood om over te blijven reisde ik dagelijks op

en neer. Al snel mocht ik bij een Boskoopse familie mijn brood opeten tussen de middag. De chauffeurs van de bus kenden mij binnen de kortste tijd allemaal en als ik een enkele keer mijn busgeld was vergeten, mocht ik het de volgende dag meebrengen. In de derde klas veranderde de datum van overgang van 1 april naar 1 september. Het gevolg was dat ik slechts enkele maanden in de derde klas heb gezeten. Klaarblijkelijk boterde het niet tussen mijn vader en het schoolhoofd in Benthuizen, het gevolg was dat ik samen met mijn oudere zus in Zoetermeer de lagere school afmaakte.

Speel- en sportfaciliteiten waren er nog niet, maar dat was niet zo erg want het hele dorp was speelplaats. We leerden onszelf zwemmen in het Hoofden, naast de net in aanbouw zijnde School met de Bijbel. Een van de aannemers had ook een paar lange, houten balken in de ringvaart liggen en die gebruikten we voor het vlotje varen. Je kon als kind overal komen als je gedroeg en ik herinner me dat we verstopperkje speelden, waarbij het hele dorp mocht worden gebruikt om je te verstoppen. Het hele dorp bestond toen eigenlijk alleen uit de Dorpsstraat, de Schoolstraat, de Dijk, het Beelaertspark (bijgenaamd de Kikkerbuurt) en de Molenstraat (ofwel de Pannenbuurt). Vooral de opslag van aannemers Groen en Bregman en Schellingerhout waren geliefde plaatsen om je te verstoppen.

Er was een gezonde rivaliteit tussen de jeugd uit de Kikkerbuurt en de jeugd uit de Pannenbuurt. We trokken vaak naar het bosje van van Poperen, in onze ogen een geweldig bos. Daar werden hutten gebouwd en daar heeft ook keer een veldslag plaatsgevonden tussen de Pannenbuurt en de

Kikkerbuurt. Iedereen was gewapend met houten zwaarden of stokken en als schild hadden we van thuis het deksel van de vuilnisbak meegenomen. Aan het eind van de dag was de veldslag onbeslist, maar bij thuiskomst waren de moeders niet blij met de platgeslagen vuilnisbakdeksels.

's Winters was de hele ringvaart een grote ijsbaan, als je verder wilde kon je rechtsaf langs de Slootweg en tot aan de Noord Aa doorschaatsen. In de winter van 1956 viel er zoveel sneeuw, dat in een hoek van de Molenstraat een enorm (door kindergenoten gezien) sneeuwfort werd gebouwd. Dat heeft er tot begin april gestaan en er zijn talloze sneeuwballengevechten gehouden.

In die tijd hebben we met een aantal jongens uit de Molenstraat ook een boekenclub opgericht. We laptten ieder 25 cent per week en daar werd dan een boek van Pim Pandoer of Arendsoog van gekocht. Toen we het aantal van zes boeken hadden bereikt, ging de club met ruzie uit elkaar. Waar de boeken zijn gebleven, herinner ik me niet meer. Ik had het geluk om twee ooms te hebben met een expeditiebedrijf. Ik weet nog dat we op een warme zomerse dag met een aantal families achter in de veewagen van oom Cees naar Katwijk aan Zee zijn gereden om daar een dagje aan het strand door te brengen. Met oom Wim mocht ik al vroegtijdig mee om de spruiten en andere producten bij de boeren in de omgeving op te halen om deze naar de veiling in Leiden te brengen.

Na mijn lagere schooltijd mocht ik naar de Mulo, dat leverde me in het dorp de bijnaam "de professor" op. In de vrije tijd werd er veel gevoetbald. Soms op straat, maar vaker in de wei waar ook door de Ruitervereniging werd geoefend. Het veld

was dan ook uitermate hobbelig en blessures kwamen vaak voor. Uit onvrede zijn we toen op een avond een demonstratie in het dorp gaan houden. We hadden spandoeken gemaakt met de tekst “Wij eisen een voetbalveld” en trokken met veel herrie door het dorp op weg naar het huis van de burgemeester. Er sloten zich onderweg talloze nieuwsgierigen aan, dus het werd een hele optocht. Bij het huis van burgemeester Steenbakker Morilyon Loijzen werd door de dappersten aangebeld. De burgemeester deed zelf open en hoorde ons verhaal met belangstelling aan. Hij beloofde dat hij aandacht zou besteden aan onze wensen. De missie was geslaagd, maar het duurde toch nog bijna 10 jaar voordat BSC'68 werd opgericht.

In de vakanties werd gewerkt. Dat begon al vroeg met bonen plukken en aardappelen rapen tegen een uurloon van wel 50 cent. Ook heb ik geruime tijd lange dagen gemaakt bij de tuinderij van van Galen. 's Morgens vroeg beginnen in de tomatenkas en daarna in de tuin. Het meeste kon je verdienen in de nachtdienst bij de al genoemde erwtenpellerij. Daar werkte je van 's avonds zes tot 's morgens zes in het seizoen. Dat je nog geen vijftien jaar oud was, was geen bezwaar. Los daarvan had het ook voordelen om in Zoetermeer op school te gaan. Ik kreeg een bijbaantje bij dokter de Bruijn, medicijnen rondbrengen bij zijn patiënten op de Zegwaartseweg en in de Hoogeveen. Dat leverde het bedrag van 10 cent per bezorgadres op. Op de Zegwaartseweg was dat mooi meegenomen, ik moest daar toch langs. Maar voor een dubbelte naar het einde van de Hoogeveenseweg fietsen was minder aangenaam.

Oudejaarsavond werd voornamelijk op straat doorgebracht. Het moest wel uitzonderlijk slecht weer zijn om ons binnen te houden. Wij hadden in die tijd maar een politieagent op het dorp, de heer Muilwijk. Hij probeerde de baldadigheden in de hand te houden, maar slaagde er niet geheel in om die te voorkomen. Er werd vanaf de hoek van het dorp met carbid in melkbussen geschoten. Daarbij kwamen de deksels van de melkbussen honderden meters ver. Ook herinner ik me dat bij de molen een dorsmachine buiten stond. Het bindtouw op de rol werd door het hele dorp uitgetrokken en pas kort voor het bereiken van de Zegwaartseweg was het touw op. En zo werd er nog veel meer kattenkwaad uitgehaald.

Na de Mulo wilde ik graag naar de Zeevaartschool in Rotterdam. Mijn vader ging daar pas mee akkoord, nadat ik bewezen had ook over zeebenen te beschikken. Ik heb daarom nog twee maanden op een Katwijkse logger gevaren, voordat ik naar de Zeevaartschool mocht. En weer was de Citosabus het aangewezen vervoermiddel. De reis van Benthuisen naar Rotterdam was eindeloos lang met een overstap in Zoetermeer. Dat begon al snel te vervelen en dus werd een tweedehands Berini bromfiets aangeschaft om op en neer te rijden. De Berini deed het echter vaker niet dan wel en moest dus veelvuldig in onderhoud bij garage van der Meer. Uiteindelijk heeft de brommer het toch nog twee jaar volgehouden. Langzamerhand kwam mijn leven steeds meer buiten het dorp te liggen. Maar de mooie herinneringen aan mijn jeugd in Benthuisen blijven.

Tom Bakker

Naschrift:

Na het verlaten van Benthuisen is hij beroepsmilitair verder gegaan bij de luchtmacht. Zijn tijd daar is beschreven in de “Benthuiser Turfjes” 18e jaargang juni 1998 blz. 3

Interview met Piet Verweij

Maandag 22 november 2010 hadden Marcus Pos en ondergetekende een interview met Piet Verweij. Je mag gerust zeggen een rasechte Benthuisenaar, oftewel een Benthuisenaar in hart en nieren.

Piet werd geboren 13 juni 1937 in de Molenstraat op nummer 192. Als ik het goed heb heet dat stukje Benthuisen tegenwoordig de Barm, in mijn tijd en

In het vierde huis van links is Piet geboren.

die van Tom Bakker was het voor een ieder gewoon de rooie Pannenbuurt. Met grote belangstelling heb ik zijn stukje gelezen. Ouderen onder ons zullen heel veel van zijn herinneringen kunnen delen!

Piet was in het gezin Verweij het vijfde kind. Na zijn geboorte werd in 1942 nog een tweeling geboren, een jongen en een meisje. Moet je je voorstellen, midden in de oorlogsjaren (1940-1945) en dan een gezin met zeven personen, wat een zorg betreffende voedsel en kleding!

Piet ging naar de openbare lagere school en heeft in de rooie Pannenbuurt heel goede herinneringen. Er werd gespeeld met de jongens van van Leeuwen en Korbijn. Het was bovenal een gezellige buurt. Wat nu een voetpad is naar beneden was vroeger een straat, nou ja, een straat van kolenas. Heerlijk als je als kind kwam te vallen in je korte broekje/rokje, dan was al het behang van je knieën!

Na de lagere school is hij gaan werken bij boer Maarten van Egmond. Het was zijn eerste 'baas'. Boer van Egmond woonde op de Zegwaartsweg, grenzend aan de Geerweg. Hij heeft daar ongeveer 2½ jaar gewerkt. Erg naar zijn zin had hij het niet. Daar waren redenen voor. Hij mocht beslist niet eerder komen dan 5.00 uur in de morgen en mocht 's avonds om 18.00 uur al weer naar huis. Haast niet meer in te denken, maar in die tijd was dat heel gewoon.

In de oogsttijd werkte hij ook wel bij de erwtenpellerij op de Zegwaartseweg. Dat was op het terrein van transportbedrijf van van Eeden Petersman. De volgende 'baas' was boer Uyterlinden, eveneens op de Zegwaartseweg. Het loon was vijftig gulden netto in de week. Voor die tijd geen slecht loon, ook daar heeft hij 2½ jaar gewerkt.

Onvermijdelijk volgt dan de militaire dienst. Chauffeur bij de landmacht, van Heutz, patrouilleleider in Schoonhoven. De laatste 18 maanden heeft hij in Leiden 'gediend'. Uit militaire dienst gekomen is hij gaan werken bij Gebrs. v.d. Meer. De werkzaamheden bestonden uit 'krozen en kanthakken'. Voor diegenen die niet met deze terminologie bekend zijn, vraag het Piet maar even. Hij ging er wat loon betreft toen fors op achteruit, namelijk 32 gulden netto in de week. Hij heeft het schrik niet twee of drie maanden uitgehouden. Wij wachten nog steeds op een vast dienstverband, nog even volhouden, het komt echt! Chauffeur zijn was altijd zijn lust en zijn leven.

Vervolgens naar Boons veevoederhandel op de Schinkelweg in Zoetermeer. Gedurende twee jaar.

Vervolgens chauffeur bij transportbedrijf Slootweg in Hazerswoude, duur ongeveer 4½ jaar. Getrouwd in 1963, en gaan wonen in de rooie Pannenbuurt nummer 174. Hij heeft daar met vrouw en kinderen 14 jaar gewoond. Gerrit Wolsheimer op het hoekje en aan de andere kant Piet Havenaar.

Aha, nu komt er iets van een vast dienstverband. 25 jaar gewerkt bij Zephyr koeltechniek in Zoetermeer. Ik vroeg hem: “Zegt de naam Jannes Brinksma jou iets?” Zijn ogen begonnen te glimmen. “Jazeker, Jannes was eerst werkplaatschef en is daarna directeur geworden” Vanaf dat moment heeft Piet geen Jannes meer gezegd maar “meneer Brinksma”. Dat ging toen zo!

Voor alle zekerheid heb ik het Jannes nagevraagd. Jannes is evenals ik vrijwilliger op de pelgrimshoeve. Jannes vond het leuk en het was waar! Ik heb meteen maar de groeten van Piet gedaan.

In de VUT in 1996. In 1975 tot 2007 (32 jaar) koster van de Nederlands Hervormde Kerk, voorwaar niet gering.

Hij deed het “kosterschap” samen met zijn vrouw Jannetje Maria de Graaf, ’t is maar dat u dat weet!

Vraag aan Piet ”Kon jij met alle dominees opschieten?”

O jawel hoor, natuurlijk is een ieder anders. Hij heeft de volgende dominees “gediend”. De dominees Dikken, Exalto, Boer, Lammers en ds. Krijgsman die nu nog de predikant is.

Vraag aan Piet: “Wie is nu eigenlijk de ‘baas’ van de koster?”

Piet als klokkenluider

Dat blijken de rentmeesters te zijn. Elke gemeente heeft drie rentmeesters die acht jaar in dienst zijn.

Vervolgens worden er nieuwe rentmeesters voorgedragen en worden door de gemeenteleden gekozen. De vraag is dan altijd of zij het rentmeesterschap willen aanvaarden. Zo leer je nog eens wat!

Piet heeft samen met zijn zoon het beheer over de begraafplaats rondom Hervormde Kerk. De samenwerking met de HKB, met Wouda Harteveld, was goud. Als er dia's werden getoond vond dat plaats in het gemeentehuis. Op den duur ging dat niet meer en werd er uitgeweken naar de Bron. Daar moest dan wel huur voor worden betaald. Piet was ook de ‘beheerder’ van de Bron. Zo is Piet eigenlijk in aanraking gekomen met de HKB.

In 1969 kwam er een afbraakvergunning voor de molen. Er was toen een commissie bestaande uit voorzitter René Seijbel en onder andere de leden Wouda Harteveld, Marry van Noort, Siem Bakker, Piet Verweij en Aukje Boonstra. Toenmalig burgemeester Keyzer was er tegen dat de molen op de voorlopige monumentenlijst zou komen. “Je komt er nooit meer van af, waarschuwde hij”. Dat was natuurlijk juist de bedoeling!

Benthuizen heeft ook een Algemeen kinderkoor, dat haar repetities heeft in de Hervormde Kerk. Hier komt Piet weer in beeld. Hij organiseert met vrouw en anderen o.a. een erwtensoepactie, een pannenkoekactie en een sinaasappelactie. Deze activiteiten is hij gestart na zijn ‘kosterschap’! Wat ook buitengewoon vermeldenswaard is, is dat zowel Piet als zijn vrouw een Koninklijke onderscheiding hebben ontvangen voor hun 25 jaar kosterschap. Even recht gaan zitten: Ridder in de Orde van oranje Nassau! Niet niks...

Momenteel ook nog bezigheden met ‘tafeltje dek je’. Zo, het duizelt mij een beetje van al die baantjes, beroepen en vrijwilligerswerk!

Wij, Marcus en ik, vonden het een boeiend gesprek. Eigenlijk zitten we te wachten op de volgende Benthuizenaar die iets uit het verleden kwijt wil. Ieder die we spreken vinden het interessant, bovendien ga je elkaar toch meer waarderen. Waarvan acte.

Licht in de duisternis

(Piet van Vliet)

Als we behoefte hebben aan licht, dan hoeven wij in het algemeen alleen maar een schakelaar om te zetten. Natuurlijk is dat niet altijd zo geweest. Zoals het met de meeste moderne verworvenheden is, was de weg daar naartoe een kwestie van technische evolutie. Als we terug gaan naar de oudheid, was buiten de zon en de maan, vuur de enige bron van licht. Voor vuur had je brandbaar materiaal nodig en hout was aanvankelijk het enige materie, dat voor langdurig licht kon zorgen. Er waren natuurlijk meer brandbare stoffen, zoals stro en ander droog plantenmateriaal, maar deze brandden te snel weg om effectief te zijn. Ook het aanmaken van vuur was een probleem, het aanhouden van een vuur was een oplossing, maar eiste wel doorlopende aandacht.

Met twee vuurstenen en droog, licht ontvlambaar materiaal kon men met geduld een smeulend vuurtje maken en met blazen laten vlammen. Uit deze methode ontstond de tondeldoos. Ook een bekende manier om vuur te maken, was een hardhouten rond stokje met behulp van een touwtje snel te laten draaien in een stukje droog zacht hout.

In die tijd was verplaatsbaar licht een fakkel. Dit was een stok, ingesmeerd met pek of dierlijk vet.

Toen men de kunst van olie maken had ontdekt kwamen de olielampjes. Dit waren reservoirtjes met een lontje. De eerst bekende dateert uit 12.000 voor Christus, maar daarvoor zijn zeker al gemaakt. Men schat dat ze tussen 15.000 en 12.000 voor Christus zijn uitgevonden. Aanvankelijk gebruikte men grote schelpen, waarin een pit op olie dreef. Later kwamen aardewerken bakjes waarin de olie op een laagje water werd gedaan en hierin lag de pit. Toen men de pit op een drijvertje monteerde werd de lamp zuiniger. Ook wij kennen deze vorm van verlichting uit het eind van de tweede wereldoorlog. Veel licht gaven ze niet, maar het gaf je een oriëntatiepunt in de duisternis. Later kregen de lampjes een gesloten reservoir en een tuit, waarin de pit bevestigd werd, de zogenaamde tuitlampjes. Deze werden veel en langdurig gebruikt., van voor de jaartelling tot in de twintigste eeuw. Deze gaven meer licht dan kaarsen.

In Nederland waren de kaarsen meer in beeld. Er waren twee soorten kaarsen, namelijk de vetkaars, een walmend exemplaar dat snel opbrandde, maar goedkoop was en de kaars van bijenwas. Deze gaf mooi gelijkmatig licht, brandde schoon, maar was duur. Om deze reden hadden kaarsenkronen vaak een beperkt aantal armen.

De olielampen bleven zich wel ontwikkelen. In het laatste deel van de 18^e eeuw kwamen de branders, aanvankelijk met een ronde pit, maar de Fransman Argand vond het systeem uit van een platte pit tussen twee koperen buisjes in een cilinder. Door de optimale zuurstoftoevoer gaf deze lamp evenveel licht als 20 kaarsen. De Fransman Quintquet verbeterde deze lamp door er een trekglas op te zetten.

In het midden van de 19^e eeuw werd petroleum ontdekt als brandstof voor lampen. Omdat petroleum een vluchtige vloeistof is, moesten de lampen wel aangepast worden, vooral omdat het ontploffingsgevaar groter was. Waar tussen de vroegere olielampen kunstzinnige exemplaren zaten, waren de petroleumlampen over het algemeen alleen maar functioneel. Immers gas- en elektriciteitsverlichting deden ook hun intrede en dit was aanvankelijk alleen betaalbaar voor de welgestelden. En deze kochten natuurlijk de in hun ogen de gevaarlijke en stinkende olielamp niet.

Op het platteland vond de petroleumlamp pas na lange tijd een vaste plek. Immers de distributie van de brandstof was aanvankelijk duur en problematisch. Maar omdat de aanleg van gas en licht buiten de steden veel later plaatsvond, hebben zij veel langer olielampen als verlichtingsbron gehad.

Toen de gloeilamp zijn intrede als verlichting deed, kwam natuurlijk de vraag naar armaturen, alleen een bolletje gaf wel erg kaal licht. Omdat de tafel het centrale punt in de kamer was, was het logisch dat de lamp hierboven hing. En om het licht op de tafel te concentreren werd de lamp gemonteerd in een kap, meestal van lichtdoorlatende stof. Maar ook glas werd gebruikt. Ik kan mij de lamp bij mijn grootmoeder nog herinneren, een ronde glazen gekleurde kap met rondom aan de onderzijde kralenkettinkjes.

Al snel kwamen de tafel-, wand- en plafond- en staande lampen in de handel. En de verscheidenheid daarin werd heel erg groot. In de lampenwinkels zie je door de grote collectie vaak de bomen door het bos niet.

Omdat welgestelden zich toch wel wilden onderscheiden van het gewone volk, speelden ontwerpers hierop in met exclusieve modellen. In Frankrijk waren dit bijvoorbeeld Daum, Lalique en Emille Gallé. Deze ontwierpen lampen van glas in de art

Deco stijl. Zij maakten gebruik van speciale glastechnieken, namelijk glas in lagen en door toevoegingen kreeg je verschillende kleuren. Hierdoor kreeg je een mooi lichtspel. Door de lagen vorm te geven, bijvoorbeeld als bloemen of bomen, kreeg je een mooi decoratief effect. De stijlperiode van deze ontwerpers, waarvan Gallé ook meubelen ontwierp, noemen ze de “École de Nancy”. Als je met vakantie in de richting van het zuiden gaat is het zeer de moeite waard bij Nancy een tussenstop te maken. Buiten dat Nancy veel bezienswaardigheden heeft, is een bezoek aan het vroegere woonhuis van Gallé, dat nu een museum, aanrader. Het is helemaal ingericht met zijn eigen ontwerpen.

De Amerikaan Louis Tiffany, een kunstschilder, bezocht in 1889 in Parijs de wereldtentoonstelling voor inspiratie en zocht naar kunstvoorwerpen voor verkoop in Amerika. Hij maakte daar kennis met de glaskunst van Lalique en het geïriseerde glas van de firma Lobmeyer. Terug in Amerika stichtte hij enige jaren later zijn eigen bedrijf voor het vormgeven en inrichten van huizen van de nieuwe rijken. Hij maakte vaak gebruik van glas in lood. Hiervoor zette hij een tweede bedrijf op. Omdat hij niet tevreden was over het glas, dat zijn leveranciers maakten, heeft hij zelf glasovens laten bouwen. Hij wilde n.l. niet met geëtst of gebrandschilderd glas werken. Ook een bronsgieterij ging een deel uitmaken van zijn bedrijven.

In 1892 zette hij de “Woman Glass Cutting Department” op onder leiding van Clara Driscoll voor het vervaardigen van glas-in-loodramen en mozaïeken door vrouwen. Dit gaf problemen met de vakbonden. Hierop kom ik na dit artikel terug. In 1898 werden de eerste lampen gemaakt. Aanvankelijk ook olielampen met een glazen voet als oliereservoir. Aan de kwaliteit en de vormgeving werden hoge eisen gesteld en omdat alles handwerk was, waren de prijzen hoog. Toch was de vraag groot en werd een grote productie bereikt. Na het

vertrek van Driscoll ging het bedrijf in een neergaande lijn. Uiteindelijk volgde een faillissement. De naam “Tiffanylampen” is in de loop van de tijd een soortnaam geworden voor glas-in-loodlampen.

In 1994 werd de Cobweb Lamp, die in het bezit van Barbara Streisand was, geveild voor \$ 717.000,-. Nu was dit wel een uniek exemplaar, maar onder de € 10.000,- zal je niet snel een echte Tiffany vinden. Dit geldt trouwens ook voor de lampen van Gallé, Lalique, Daum en Schneider. Wel zijn er natuurlijk van hun lampen exemplaren nagemaakt, zelfs bijvoorbeeld met de naam van Gallé erop.

Nu zijn de ouderwetse lampen met een gloeidraad bezig aan hun ondergang. Spaarlampen op basis van TL nemen hun plaats in, evenals de LED lampen. Ze zijn duurder, maar hebben een langere levensduur en zijn zuinig in gebruik. En wie weet, wat er in de toekomst nog gaat veranderen.

Over de problemen met de vakbond bij Tiffany. Door tijdgebrek bij de mannelijke afdeling hadden de vrouwen een order van glas-in-lood uitgevoerd. Dit viel slecht bij de mannen en die schakelden de vakbond in. Een staking dreigde en na overleg werd overeengekomen, dat de vrouwenafdeling niet mocht uitbreiden. Ook werd bepaald, dat de vrouwen alleen florale motieven mochten maken. De geometrische motieven waren exclusief voor de mannen. Inmiddels was ook de productie van lampen begonnen en dit werd opgelost door te bepalen, dat lampen niet onder glas-in-lood vielen.

Zwerven door de regio

20 oktober, Katwijk's Museum

(verslag van Sjaan Snoep en Riet Voorwinden)

Omstreeks 9.00 uur vertrokken wij naar Katwijk. Het doel was het Katwijk's museum. We werden ontvangen door de gids Dhr.

Verkade die ons rond leidde. Hij vertelde en liet ons veel zien van Kunst en Visserij.

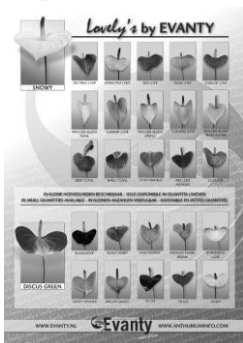
In de Jan van Brakelhal werden hoofdijzers, sieraden, mutsen en velerlei accessoires getoond, welke deel uitmaakten van de klederdrachten van Katwijk en het Rijnland. Ook een grote collectie schilderijen van de Nederlandse schilders o.a. Jan Toorop en Willy Sluiter en werken van Franse, Duitse en Engelse schilders werden bewonderd. Het was de moeite waard.

Daarna hebben we de lunch gebruikt bij Friends op de boulevard. Het was een geweldige leerzame en gezellige dag.

Excursies 2011

Met de fijne excursie naar het Katwijks Museum hebben we het jaar 2010 wat betreft de excursie afgesloten. Nu richten wij onze blik op 2011.

6 april 2011, Anthurium kwekerij Evanty

Op 6 april 2011 gaan wij de Anthurium kwekerij Evanty in Moerkapelle bezoeken. Vooraf drinken we op de lokatie koffie. Daarna gaan we pannenkoeken eten in restaurant de Pannekoe in Bleiswijk, dus deze keer blijven we dicht bij huis. De kosten € 8,50 p.p. exclusief lunch.

16 augustus 2011, varen van Leiden naar Haarlem

Op dinsdag 16 augustus gaan we varen (i.p.v. vrijdag 12 augustus) vanaf Leiden naar Haarlem v.v. 'Intercity van de Gouden Eeuw' is een historische dagtocht. In de Gouden Eeuw verplaatsten tienduizenden mensen zich met de

trekschuiten tussen Leiden en Haarlem. Wij doen dit nu op een wat comfortabelere manier door de ringvaart van de

Haarlemmermeerpolder. In Haarlem kunt u een leuke stadswandeling maken aan de hand van de Vaarwegenbrochure die bij de dagtocht hoort. Een heerlijke brunch op de heenweg en koffie met gebak op de terugweg (en wat later nog een bittergarnituur) staan garant voor een genoeglijke vaart. Kosten € 47,50 p.p. inclusief vervoer.

20 oktober 2011, Oudewater

De excursie van 20 oktober brengt ons in Oudewater. Waar gaan we koffiedrinken? In eethuisje 't Backertje, daarna een rondleiding in de Hervormde Kerk van Oudewater door een oud-koster van deze kerk. Hierna bezoeken we het Touwmuseum. Terug in 't Backertje staat onze Geelbuik lunch klaar. Kosten all-inn € 20,- p.p. exclusief de drankjes vooraf.

Opgeven bij Ries en Adri Havenaar (telnr. 06-38513717 of 06-48115630, haka@12move.nl). Betaling op bankrekening van de HKB te Benthuizen: 3072.56.413 met vermelding van de datum.

Wij wensen u een goed 2011,
Ries en Adri Havenaar

Onderstaande publicaties zijn weer te koop!

Benthuizen in oude ansichten

Uitgave: Europese bibliotheek, Zaltbommel

Door: G.J.A. Runsink

*Reproductie van de oorspronkelijke druk uit 1972 **Opnieuw uitgegeven in 2010***

38 pagina's, 38 foto's

Prijs: € 16,95

Kent u ze nog..., de Benthuizenaren

Uitgave: Europese bibliotheek, Zaltbommel

Door: G.J.A. Runsink

*Reproductie van de oorspronkelijke druk uit 1973 **Opnieuw uitgegeven in 2010***

38 pagina's, 38 foto's

Prijs: € 16,95

Benthuizen in grootmoeders tijd

*Uitgave: Europese bibliotheek,
Zaltbomme, 1992l
Door: Historische Kring*

*Benthuizen
76 pagina's, 76 foto's
Prijs: € 5,50*

Exemplaren zijn iedere zaterdag tussen 13.30 en 17.00 uur te verkrijgen in het Molenhuis. U kunt ze ook bestellen via onze website **www.historischekringbenthuizen.nl**.

DEZE UITGAVE IS MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR:

Verkeersschool Bremmer b.v.
Verkeersschool Bross b.v.
Aannemingsbedrijf Gräper b.v.
GB Vastgoed
G.B. Hijdra
Ir. S.V. Khandekar b.v.
Van Waaij Interieurs
Kantoor Zaal
Jobarco

Aannemersbedrijf van der Meer
Administratiekantoor W. Pos
Schoonmaakbedrijf Pos
Pos-Kaart
C. van Mourik Holding b.v.
Groentekwekerij G.J. van der Kooij
Van Leeuwen mechanisatie
Bij de Vaate en de Peinder